

QORTI TA' L-APPELL

**ONOR. IMHALLEF
PHILIP SCIBERRAS**

Seduta tat-23 ta' Mejju, 2008

Numru 2038/2003/1

**Atlas Insurance PCC Limited kif surrogata fid-drittijiet
ta' l-assigurat taghha, Michele Peresso Limited a bazi
tal-polza ta' assigurazzjoni u tal-ligi**

VS

**Cassar & Cooper (S&I) Ltd ta' Valletta Buildings u b'
digriet tal-15 ta' Marzu, 2004, giet kjamata fil-kawza fil-
kawza s-socjeta` Carmelo Caruana Company Limited
bhala agenti u in rapprezentanza tas-socjeta` estera
Compagnie Maritime d'Affretement (CMA) a konfini
taghha**

Il-Qorti,

Fl-24 ta' Settembru, 2007, it-Tribunal ghal Talbiet Zghar
ippronunzja s-segwenti sentenza fl-ismijiet premessi:-

“It-Tribunal,

Ra l-avviz tas-socjeta' attrici nomine li ppremettiet illi s-socjeta' Michele Peresso Limited inkarigat lis-socjeta' konvenuta sabiex tittrasporta merkanzija lejn Malta u meta l-imsemmija merkanzija giet ikkonsenjata, rrizulta li kien hemm diversi nuqqasijiet;

Illi, ai termini tal-polza ta' assikurazzjoni relattiva, s-socjeta' attrici hallset lill-assigurata taghha s-somma ta' elf tlett mija sitta u disghin Lira Maltin u disghin centezmu (Lm1396,90) oltre ghal mitt Lira (Lm100) survey fees u konsegwentement is-socjeta' attrici giet surrogata fid-drittijiet tal-assigurata taghha;

Illi s-socjeta' konvenuta hija ghalhekk debitrici tas-socjeta' attrici fis-somma ta' elf erba'mija u sitta u disghin lira u disghin centezmu (Lm1,496,90), rapprezentanti l-valur tan-nuqqasijiet fil-merkanzija appartenenti lill-assigurata tas-socjeta' attrici u ghall-ispejjes tas-survey ghall-liema nuqqas hija responsabbli is-socjeta' konvenuta u liema danni diga' thallsu mis-socjeta' attrici ai termini tal-polza relattiva;

Bl-imghax mit-28 ta' April,2003 u bl-ispejjes kontra l-konvenut;

Ra r-risposta tas-socjeta' konvenuta fejn eccepjet illi:-

(1) preliminarjament, is-socjeta' attrici u l-assigurat taghha naqqsu milli jottemperaw ruhhom mad-disposta tal-klawsola 6 (4) (G) tal-pattijiet u kundizzjonijiet tal-polza ta' karigu relattiva ghall-konsenja in kwistjoni, u ghalhekk it-talba attrici ma tistax tigi sostenuta u ghandha tigi respinta bl-ispejjes;

(2) inoltre, s-socjeta' attrici u l-assigurata taghha naqqsu ukoll milli jottemperaw ruhom mad-dispost

tal-klawsola 6(4) (F) tal-pattijiet u kundizzjonijiet tal-polza ta' karigu relattiva;

(3) fil-mertu, t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt stante illi (a) ma jirrizultax illi l-merkanzija in kwistjoni giet nieqsa waqt li din kienet taht ir-responsabbilita' tas-socjeta' konvenuta, u (b) fi kwalsiasi kaz is-socjeta' konvenuta ma kellha ebda tort jew htija ghar-rigward tan-nuqqasijiet reklamati u ghalhekk ma jista' jkollha ebda responsabbilita';

(4) Subordinament u minghajr pregudizzju ghal premiss, kwalsiasi responsabbilita' li tista' tigi determinata hija limitata a tenur tal-polza tal-karigu relattiva;

(5) Fic-cirkostanzi, ghandha tigi kjamata fil-kawza s-socjeta' Carmelo Caruana Company Limited bhala agenti u in rappresentanza ta' Compagnie Maritime d'Affretement (CMA) li giet inkarigata mis-socjeta' konvenuta bil-garr tal-merkanzija in kwistjoni u dan billi huwa importanti u ekonomiku li tigi stabbilita' r-responsabbilita' tal-partijiet involuti f'dan il-kaz f'gudizzju wiehed. Inoltre u minghajr pregudizzju ghas-suespost f'kaz li jigi ritenut li s-socjeta' konvenuta hija responsabbli ghad-danni fil-konfront tas-socjeta' assikuratrici – kif surrogata fid-drittijiet tas-socjeta' destinatrici – l-istess socjeta' konvenuta ghandha dritt ta' rivalsa fil-konfront ta' Carmelo Caruana Company Limited nomine;

Illi b'digriet tal-15 ta' Marzu, 2004, giet kjamata fil-kawza s-socjeta' Carmelo Caruana Company Limited bhala agenti u in rappresentanza tas-socjeta' estera Compagnie Maritime D'Affretement (CMA) a konfini taghha;

Ra r-risposta tal-kjamata fil-kawza u cioe' s-socjeta' Carmelo Caruana Company Limited bhala agenti u in rappresentanza tas-socjeta' estera

Compagnie Maritime D'Affretement fejn eccepjet illi t-talbiet attrici fil-konfront tas-socjeta' kjamata fil-kawza ghandhom jigu michuda stante illi l-istess m'ghandha l-ebda relazzjoni guridika mal-attrici u/jew l-assigurat taghha Michele Peresso Limited rigwardanti l-hsarat allegatament sofferti;

Illi fit-tieni lok l-esekuzzjoni tal-obbligi taghha bhala agent tal-CMA hija esegwit tali obbligi skond is-sengha u l-arti u ghaldaqstant hija m'hix responsabbli ghal kwalunkwe hsarat u danni allegatament sofferti mill-assikurat tas-socjeta' attrici.

Illi fit-tielet lok u minghajr pregudizzju kwalunkwe danni u l-valur tal-istess danni jridu jigu ppruvati.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri;

Ra x-xhieda ta' Brian Valenzia, direttur tas-socjeta' attrici li jispjega illi Michele Peresso Limited kienet assikurata maghhom sabiex tkopri merkanzija li kienet inkarigat lis-socjeta' konvenuta biex iggibomlha Malta, mal-vapur MVS Champion fl-20 ta' Novembru, 2002. Dan ix-xoghol kellu jigi minn Dubai, izda rrizulta li meta wasslet il-merkanzija Malta, kien hemm xi sitt kartuniet nieqsa u dan skond ma rrizulta mir-*release form*;

Is-socjeta' ghamlet *claim* u s-socjeta' attrici hallset u giet issurrogata fid-drittijiet taghha;

Ra x-xhieda ta' Louis Soler li kellu l-kariga ta' *shipping manager* mas-socjeta' Michele Peresso Limited, izda meta kienet giet inkarigata is-socjeta' konvenuta ghal garr tal-merkanzija de quo, ma kienx ghadu jahdem hemm. Pero' jikkonferma u jghid li kienu inkarigaw lis-socjeta' konvenuta sabiex twasslilhom xi merkanzija li kienu akkwistaw minn Dubai u din kellha twassalha sa' Malta permezz tal-vapur MCS Champion fl-20 ta' Novembru, 2002. Is-socjeta'

konvenuta kellha tiehu hsieb l-istivar f'Dubai u meta l-merkanzija tasal fuq il-moll hawn Malta imbaghad jiehdu hsieb il-burdnara tas-socjeta' Peresso;

Jikkonferma li kien irrizulta li kien hemm xi sitt kaxex nieqsa fl-ammont ta' elf tlett mija sitta u disghin lira Maltin (Lm1396) u kien ghalhekk li kienu ghamlu *claim* mas-socjeta' attrici li kienet hallset u giet surrogata fid-drittijiet taghhom;

Ra x-xhieda ta' Joseph Agius li huwa impjegat mas-socjeta' Carmelo Caruana Company Limited bhala *Logistic Support Manager* u jispjega illi kienu gew mitluba mis-socjeta' konvenuta sabiex jivverifikaw jekk il-*"containers"* kienux niezlu minghajr sigilli. Kienu ivverifikaw mal-*Freeport Terminal* u rrizulta li ma kienx hemm CIR report, li jsir biss jekk xi *"container"* jinzel minghajr sigill jew bis-sigill maqtugh;

Ix-xhud jikkonferma li s-socjeta' Carmelo Caruana Shipping Limited kienet tirrapprezenta lis-socjeta' estera CMA u CGM;

Ra x-xhieda ta' Maria Christina Peresso li fiz-zmien tal-incident kienet tahdem fis-*shipping department* tas-socjeta' Michele Peresso Limited. Tikkonferma li kien hemm merkanzija ordnata minghand l-agenti taghhom f'Dubai u kienu inkarigaw lis-socjeta' konvenuta sabiex twassal din il-merkanzija Malta u kellha ukoll tiehu hsieb l-imballar;

Meta nhattet il-merkanzija fil-mahzen tal-istess socjeta' mill-*White Brothers*, il-burdnara, kien hemm il-fizzjal tad-Dwana prezenti minhabba li kien hemm is-sigilli fuq il-*"containers"*;

Ix-xhud tghid li ma kienitx prezenti meta nfetah il-*"container"*;

Ra x-xhieda ta' Martin Darmanin li ghandu l-kariga ta' *supervisor* ta' "*claims*" u "*queries*" mal-Malta Freeport. Huwa jispjega illi dwar il-*container* li jgib in-numru 4103684 u li kien tal-40 pied, dan telaq mit-terminal fil-21 ta' Novembru, 2002 u fl-22 ta' Novembru, 2002 rega' gie vojti;

Jikkonferma li l-"*containers*" kienu gew "*discharged*" minn fuq il-vapur *Champion* u thattew fil-proprjeta' tal-Freeport stess;

Jispjega ukoll illi jekk ma jkunx hemm xi sigill mkisser, il-"*container*" jinhatt minn fuq il-bastiment. F'dan il-kaz, kemm il-"*container*" tal-40 pied, kif ukoll dak tal-20 pied, ma kienux gie rrapportati li kienu gew minsusin xi sigilli;

Ighid ukoll li sakemm il-merkanzija tkun fil-"*yards*" taghhom hemm sistema ta' sigurta' sabiex is-sigilli jew il-"*containers*" ma jitbabsux;

Ix-xhud jispjega li huma jivverifikaw biss li kien hemm sigill fuq il-"*container*" meta tinzel il-merkanzija fl-art, izda ma jivverifikawx jekk is-sigill huwiex l-istess wiehed li bih il-"*container*" ikun telaq minn pajjiz iehor;

Ra d-dokumenti esebiti;

Ikkunsidra;

Wara li t-Tribunal ezamina bir-reqqa l-provi li ngabu quddiemu, jirrizulta li s-socjeta' Michele Peresso Ltd. kienet ordnat xi merkanzija minghand l-agent taghha f'Dubai u l-istess merkanzija kellha tasal Malta fl-20 ta' Novembru, 2002;

Is-socjeta' Michele Peresso Ltd kienet inkarigat lis-socjeta' konvenuta sabiex iggib din il-merkanzija Malta, kif ukoll kienet responsabbli mill-imballar. Minn naha taghha, imbaghad, is-

socjeta' konvenuta inkarigat lis-socjeta' kjamata fil-kawza sabiex tiehu hsieb li din il-merkanzija tingieb Malta fuq il-vapur MV. Champion;

B'kollox skond id-"delivery note" kellhom jingabu Malta 708 container, izda rrizulta li kien hemm sitt containers nieqsa u dan irrizulta miz-zmien meta harget ir-"release order". Meta nharget ir-"release order" kien hemm biss 702 container li gew rrilaxxjati (Dok BV 24 – BV 29). Dan ifisser li wara li waslet il-merkanzija, nzammet il-*Freeport* u sussegwentement il-burdnara *White Brothers* mqabba mis-socjeta' konvenuta hattet il-merkanzija u haditha ghand il-post ta' Michele Peresso Ltd;

Kien hawnhekk li nfethu l-containers fil-presenza ta' Ufficjal tad-Dwana u dan naturalment ghaliex kienu ssiggillati;

Minn imkien ma rrizulta li kien hemm xi sigill imbabas jew miksuri u lanqas ma kien hemm xi CIR report f'dan is-sens;

Kien biss meta bdiet tinfetah il-merkanzija li rrizulta li kien hemm nuqqasijiet;

Ir-rappresentant tal-*Freeport*, Martin Darmanin, jispjega li ma kienx hemm sigilli mkissrin jew mbabsin u tul iz-zmien li l-container ikun fil-*Freeport* hemm sigurta' sabiex l-istess sigilli ma jitmessewx. Jirrizulta ghalhekk, li l-*container* halla l-*Freeport* bla ma giet konstatata ebda irregolarita';

Tenut kont ta' dawn ic-cirkostanzi u tenut kont tad-diversi sentenzi li gew citati mis-socjeta' attrici, partikolarment **Atlas Insurance Agency Limited noe vs Cassar & Cooper Limited et. Avviz. Nru.2039/2003 (deciza 24 ta' Gunju, 2005 AD)** u **Atlas Insurance Agency Limited noe. vs Cassar & Cooper (S&I) Limited et. (Avviz Nru**

756/2004) it-Tribunal irid ikun soddisfatt li s-socjeta' attrici irnexxiela tipprova li s-socjeta' konvenuta u/jew is-socjeta' kjamata fil-kawza kienu responsabbli ghan-nuqqasijiet;

Jibqa' pero' l-fatt li meta l-merkanzija nfethet fil-propjeta' tas-socjeta' Michele Peresso Limited, fil-presenza ta' l-Ufficjali tad-Dwana li ntebhu bin-nuqqasijiet. U sa dan il-mument ma jidhirx li kien hemm xi irregolarita';

Is-socjeta' konvenuta kellha d-dmir li tiehu hsieb l-istivar f'Dubai u meta l-merkanzija tasal fuq il-moll hawn Malta imbaghad jiehu hsieb il-burdnara tas-socjeta' Peresso. Minn naha l-ohra, s-socjeta' konvenuta kienet ghaddiet lis-socjeta' kjamata fil-kawza, r-responsabbilita' li twassal l-affarijiet hawn Malta;

Peress li mill-provi jidher li mill-mument li twahhal is-sigill ma kienx hemm xi problemi, jibqa' biss li fuq bazi ta' probabilita', in-nuqqasijiet sehew waqt li kienu qed jigu stivati l-affarijiet u dan fil-post fejn giet impoggija fil-*container*;

Din hija l-unika konkluzzjoni li jista' jasal ghaliha t-Tribunal, partikolarment meta s-socjeta' konvenuta ma rnexxieliex tipprova li fiz-zmien li l-merkanzija kienet fir-responsabbilita' taghha kienet hadet prekawzjonijiet biex ma jinsteraq xejn mill-merkanzija fil-kustodja taghha hlief li ghaddiet l-inkariku lilha moghti lis-socjeta' kjamata fil-kawza. Anqas ma ippruvat li f'kull hin relattiv ghall-istivar tal-merkanzija hija kienet harget barra mix-xena u minfloka kienet dahlet is-socjeta' kjamata fil-kawza. Il-provi ta' dan kien jinkombi fuqha u f'dan ir-rigward ma gabetx provi;

Dwar il-socjeta' kjamata fil-kawza, filwaqt li ma giex ikkontestat li kienet responsabbli sabiex igib il-merkanzija Malta, ma ngabux provi, lanqas mis-socjeta' attrici, li seta' kien hemm xi responsabilita'

kontributorja da parti taghha u ghalhekk it-Tribunal ma jhossx li hemm ragunijiet bizzejjed sabiex jikkonkludi mod iehor fil-konfront tas-socjeta' Carmelo Caruana Company Limited;

It-Tribunal josserva ukoll illi minkejja li s-socjeta' konvenuta ghamlet referenza ghal klawnsoli 6(4)(F) u 6(4)(G) tal-pattijiet u kundizzjonijiet tal-polza ta' inkariku, li jikkontemplaw „Notice of Loss or damage“ u „time-Bar“ rispettivament, ma gabet ebda prova in sostenn taghhom;

Il-Klawsola 6(F) tikkontempla meta suppost is-socjeta' attrici kellha tghati l-avviz bil-miktub, tad-danni jew tal-merkanzija nieqsa, lis-socjeta' konvenuta jew qabel jew dak il-hin li jkunu qed jigu released. Ingabu provi li s-socjeta' attrici saret taf biss bil-merkanzija nieqsa meta harget ir-„releaseorder“ u dan kien fil-21 ta' Novembru, 2002. Minkejja dan, is-socjeta' konvenuta lanqas biss gabet xi provi sabiex tikkonvinci lil dan it-Tribunal li ma kienitx giet avzata bil-miktub f'dan il-perjodu li jikkontempla dan l-Artikolu. La darba qajjem dawn l-eccezzjonijiet bhala difiza tagha, kellha l-oneru tal-prova ta' liema kundizzjonijiet ma gewx onerati mis-socjeta' attrici sabiex ma tkunx tinzamm responsabbli;

L-istess japplika ghas-socjeta' kjamata fil-kawza fejn, minkejja li qajjmet dawn iz-zewg eccezzjonijiet ma rnexxieliex tipprova u tikkonvinci lit-Tribunal li hemm ragunijiet bizzejjed sabiex tilqaghhom;

Huwa f'dan li s-socjeta' konvenuta ma kienitx konvincenti u ghal dawn il-motivi, t-Tribunal ser ikollu jichad dawn iz-zewg eccezzjonijiet kemm tas-socjeta' konvenuta, kif ukoll tas-socjeta' kjamata fil-kawza;

Fl-ahhar ma kienx hemm kontestazzjoni fuq is-surroga tas-socjeta' attrici fil-konfront tas-socjeta'

Michele Peresso Limited u lanqas ma kien hemm kontestazzjoni fuq l-ammont tad-danni reklamati;

Ghal dawn il-motivi, t-Tribunal jilqa' t-talbiet attrici, limitament fil-konfront tas-socjeta' konvenuta, u tilqa' ukoll it-tieni u t-tielet eccezzjoni tas-socjeta' kjamata fil-kawza, filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tas-socjeta' konvenuta u l-ewwel eccezzjoni tas-socjeta' kjamata fil-kawza;

Bl-ispejjes tas-socjeta' attrici u tas-socjeta' kjamata fil-kawza u l-imghax mit-28 ta'April, 2003 kontra s-socjeta' konvenuta, hlief ghal ewwel eccezzjoni tas-socjeta' kjamata fil-kawza li ghandha tigi ssopportata minnha.”

L-appell tas-socjeta' konvenuta fil-kontestazzjoni ta' din is-sentenza hu rapprezentat mill-aggravji li jsegwu:-

(1) Is-sentenza tiddifetta fl-apprezzament tal-provi, l-aktar dawk relattivi ghall-kundizzjonijiet u l-modalitajiet tat-trasport fit-termini tal-polza tal-kariku;

(2) Is-sentenza hi wkoll vizzjata minhabba nuqqas ta' valutazzjoni tal-principji legali in meritu ghall-piz tal-provi;

(3) F'kull kaz, it-Tribunal naqas milli jaghti kunsiderazzjoni lill-punt imqanqal tal-“*limitation of liability*” skond klawsola 4 (B) tal-polza;

Il-Qorti jidhrilha li huwa prattiku illi l-ewwel zewg aggravji jigu konsiderati flimkien in kwantu t-tnejn li huma jirrigwardaw ir-regolamentazzjoni u l-valutazzjoni tal-materjal probatorju f' dan il-kaz;

Il-fatti juru li s-socjeta' appellata giet kommissjonata biex taghmel l-arrangamenti necessari ghat-trasport minn Dubai ghal Malta ta' zewg “*full load containers*” kontenenti

merkanzija ddestinata lis-socjeta` importatrici Michele Peresso Limited. Irrizulta li dawn il-*containers* kienu ssigillati izda meta dawn infethu fil-mahzen tas-socjeta` importatrici msemmija nstab li kien hemm xi kaxxi bil-merce neqsin;

Hi element ta' prova importantissima l-polza tal-kariku esebita a fol. 8 tal-process, anke ghaliex din, kif espress mill-Artikolu 325 tal-Kodici tal-Kummerc, "taghmel prova bejn il-partijiet kollha interessati fit-taghbija, kif ukoll bejniethom u l-assiguraturi, bla hsara ta' prova kuntrarja";

Issa d-dettalji tal-polza *de quo*, apparti li juru min hu x-*shipper* u r-ricevitur, jistabilixxu wkoll dan li gej:-

(i) Il-marki u n-numri taz-zewg *containers* bis-sigill korrispondenti taghhom maghmula mix-*shipper* (*Sealed by Shipper*);

(ii) Id-deskrizzjoni tal-merkanzija stivata f' kull *container* kif soggett ghal klawsola STC, ossija "*Said to Contain*";

(iii) Fuqha tirrizulta wkoll il-klawsola "*Shipper's Load, Stow and Count*";

Dan premiss, hu rikonoxxut in linea ta' principju generali illi "*nella polizza di carico le clausole stampate vincolano le parti*" ("**Negte. Carmelo Mifsud nomine -vs- Cap. Marittimo Giuseppe Gallaro**", Appell Kummercjali, 10 ta' Marzu, 1920). Fuq kollox, li l-istipulazzjonijiet specjali inseriti fuq il-polza jgorru aktar piz minn dawk tal-klawsoli stampati in kwantu jaghtu fidi lill-arrangamenti partikulari appattwiti bejn il-partijiet. Ara "**John Aquilina -vs- Giovanni Coleiro nomine**", Qorti tal-Kummerc, 23 ta' Frar, 1950. Ragonevolment, dawn l-istipulazzjonijiet jew klawsoli marittimi jsiru ghal skop partikulari, linejarment ma' dik tad-dixxiplina normattiva ta' l-Artikolu 3 tal-Hague Rules, speccjalment dik tal-proviso tieghu ghall-ezoneru tat-trasportatur minn certi konsegwenzi, l-aktar meta l-merkanzija ma tkunx verifikata minnu u hu ma jkunx

immiskja ruhu fl-istivagg taghha. Ara a propozitu l-osservazzjonijiet fis-sentenza tal-Qort ta' l-Appell tas-6 ta' Ottubru 1999 in re: **“L-Avukat Dottor Louis Cassar Pullicino *nomine* -vs- L-Avukat Dottor Pierre Lofaro *et nomine*”**;

Issa hu veru li f' dan il-kaz tezisti xhieda li, fuggevolment, tissuggerixxi illi t-taghbija tal-merkanzija fil-*containers* saret mis-socjeta` appellanti jew mill-inkarigati taghha f'Dubai. Din il-prova ma hijiex, pero`, suffragata mill-polza tal-kariku ghal fatt li x-*shipper* stess iddikjara fuqha, bl-uzu tal-klawsola **“*Said to Contain*”**, il-kwantita tal-merce li suppost giet mghobbija fil-*containers*, issigillati wkoll minnu. Sigilli dawn li baqghu intatti fil-perkors tat-trasport minn Dubai ghal Malta, kif hekk ikkonfermat minn bosta xhieda. Ara deposizzjonijiet ta' Joseph Agius (fol. 38), Maria Christine Peresso (fol. 52) u Martin Darmanin tal-Freeport (fol. 70);

Jinghad fis-sentenza tal-Qorti ta' l-Appell Kummercjali ta' l-1 ta' Gunju 1863 illi *“la clausola ‘dice essere’ apposta in una polizza di carico opera a favore del Capitano fine a prova contraria, che la quantita della merce resa e consegnata sia presuntivamente da ritenere la stessa che gli viene caricata.”* (**“Negte. Rosario Zammit *et -vs- Capitan Vincenzo Paciello nomine*”**). Fuq dan l-istess binarju ssokta jigi amplifikat ghal dak li jirrigwarda l-piz tal-prova illi l-klawsola *“dice essere”* ghandha bi skop *“di proteggere il capitano contro la differenza che potrebbe esistere tra la quantita realmente caricata e quella che figura sulla polizza di carico. È vero che malgrado la clausola ‘dice essere’, tanto il caricatore quanto il ricevitore puo sempre provare che la deficienza nella merce scaricata è dovuta a colpa o dolo del capitano, pero`, per effetto di detta clausola siffatta colpa, e molto meno il dolo, del capitano non potrebbero presumersi ne` desumersi dalla sola differenza fra le indicazioni della polizza e la quantita trovata allo scarico. In una parola la detta clausola ha per effetto di addossare al ricevitore in caso di contestazione la prova che all'infuori del solito*

*calo di tolleranza ammesso dall' uso, la quantita di merce caricata all' origine superi quella consegnata all' arrivo; in altri termini, per quella clausola il capitano resta esonerato dal verificare il peso dichiarato nella polizza, ed essa ha pure l'effetto di invertire l'onere della prova, che altrimenti sarebbe a peso del capitano, circa la consegna integrale del carico.” (“**Negte, Carlo Vassallo -vs- Capitano Stilianos Patronos**”, Appell Kummercjali, 8 ta' Marzu, 1922);*

Il-hsieb guridiku affermat f' din is-sentenza ssokta jsib terren fertili anke f' decizjonijiet aktar ricenti rigwardanti garr ta' merkanzija li ma baqghetx dik konvenzjonali. Ara, ad eżempju, is-sentenza fil-ismijiet “**Louis Cuschieri nomine -vs- Albert Mizzi et nomine**”, Qorti tal-Kummerc, 11 ta' Novembru, 1985, li, ghal dawk li huma fatti, ghandha xebh qawwi ma' dawk ta' l-istanza in diskussjoni;

Tradott dan li nghad ghall-kaz in ispecje l-Qorti jidhrilha opportun li taghmel dawn l-osservazzjonijiet:-

(1) Is-socjeta` attrici assiguratrici rnexxielha taghmel il-prova tan-nuqqas fil-merce bejn dik stivata fil-*containers* u dik skarikata mill-istess;

(2) Naqset pero` milli taghmel il-prova konvincenti illi dak l-istivagg sar mis-socjeta` appellanti ghaliex dan mhux sopportat mit-termini espressi tal-polza tal-kariku f' dik il-klawsola “*Said to Contain*”;

(3) Ugwalment, l-istess socjeta` attrici appellata naqset milli ggib prova sodisfacenti illi n-nuqqas avvera ruhu wara li l-*containers* ghaddew fil-pussess u l-kustodja tas-socjeta` appellanti. L-invers hu pjuttost il-kaz gjaladarba rrizulta li s-sigilli maghmula mir-ricevitur fl-estern baqghu mhux mittiefsa sal-mument li l-*containers* wasslu fil-mahzen tas-socjeta` importatrici;

(4) Kif sewwa gie rilevati mill-Qorti ta' l-Appell fis-sentenza “**Stephen Conti nomine -vs- Joseph Apps**”

Kopja Informali ta' Sentenza

nomine", 27 ta' Jannar, 1997, f'kazijiet ta' din ix-xorta u dawk tac-cirkustanzi kollha riskontrati, is-socjeta` attrici appellata kien jinhtiegilha prova magguri in kwantu kien jokkorriha turi b' mod car u sodisfacenti illi qabel kollox il-merkanzija tghabbiet kollha fil-kontenitur qabel ma din giet imsakkra u maghluqa b' sigill, ghax fin-nuqqas, certament m'ghandux isegwi li r-responsabilita` taqa' fuq il-parti l-ohra inkarigata mit-trasport;

Raggunta din il-konkluzjoni, il-Qorti ma tarax in-necessita` li tinoltra ruhha fl-ezami tat-tielet aggravju riferibilment ghal-limitazzjoni monetarja tar-responsabilita`.

Ghal dawn il-motivi din il-Qorti qed tilqa' l-appell fl-ewwel zewg kapi ta' l-aggravji tieghu u b' hekk tirrevoka s-sentenza tat-Tribunal, u allura wkoll tichad it-talbiet tas-socjeta` attrici appellata, bl-ispejjez kollha jibqghu sopportabbli minn din l-istess socjeta` appellata.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----